

Aan het werk

De werkwijze van de kenniscentra bij de uitvoering van het
Actieplan Jeugdwerkloosheid

Inhoudsopgave

Samenvatting:	3
1. Inleiding.....	4
2. De samenwerkende kenniscentra	4
3. Samenhang met de rol van de kenniscentra	4
3.1 Kwalificatiestructuur	5
3.2 Leerbedrijven.....	5
3.3 Arbeidsmarktadvies	5
4. De regionale aansluiting	5
5. Het regionale arbeidsmarktonderzoek.....	6
6. Regionale actieplannen op maat	6
7. De coalities.....	6
8. Het netwerk.....	7
9. Acties voor doelgroepen	7
10. Beroepskeuzeadvies	8
11. Stagemarkt.nl	8
12. Monitoring van de resultaten	8
13. Bekostiging van activiteiten.....	9

Bijlage: kort overzicht sectorinitiatieven

Samenvatting:

De werkwijze die de kenniscentra samen met de partners in de regio voorstaan is als volgt:

1. **Breng de regionale situatie nauwkeurig in beeld.** Onderscheid de juiste doelgroepen, bepaal de knelpunten in de regio per doelgroep, per sector en per ROC. De kenniscentra beschikken over alle gegevens en brengen de situatie regionaal in beeld tezamen met gemeente, UWV, RPA en andere relevante partijen.
2. **Breng de regionale partijen: gemeente, UWV, scholenveld en bedrijfsleven (kenniscentra) rond de tafel** en maak een coalitie van probleemhoudende en probleemoplossende partijen. De kenniscentra heeft een coördinator per gemeente beschikbaar die verbinding heeft met alle sectoren en hun kenniscentra. Hij kan de juiste partijen uit de bedrijfstakken aan de coalitie verbinden.
3. **Maak een plan van aanpak.** Bepaal de noodzakelijke acties voor de doelgroepen. Maak gebruik van bestaande voorzieningen voor deze en andere doelgroepen, Maak gebruik van landelijke afspraken en brancheregelingen. Maak gebruik van succesvolle acties in andere regio's. De coördinator van de samenwerkende kenniscentra heeft zicht op branche-afspraken en -regelingen, landelijke sectorafspraken en good practices van andere branches en regio's.
4. **Verzeker financiering.** Benut bestaande en reeds bekostigde voorzieningen , benut bekostiging vanuit O- en O-fondsen en bestaande SZW en OCW regelingen (EVC, VSV). De samenwerkende kenniscentra kennen alle (sectorale) regelingen en weten hoe die kunnen worden aangesproken.
5. **Betrek alle coalitiepartners bij de uitvoering van acties.** Voer regie over de acties maar concentreer ze niet in één hand. Gebruik de kracht en het netwerk van de coalitiepartners optimaal en verbind probleemhouders en probleemoplossers per doelgroep. De coördinator van de samenwerkende kenniscentra legt de verbinding naar de bedrijfstakken bij de uitvoering van acties.
6. **Monitor resultaten.** Verzeker de monitoring van resultaten vanuit de nul-meting in stap 1 door de coalitiepartners. Bepaal per doelgroep een monitorende partij. Grijp in bij achterblijvend resultaat.
7. **Borg communicatie in alle richtingen.** Verzeker de verspreiding van informatie en resultaten naar alle netwerken van alle coalitiepartners. De samenwerkende kenniscentra stellen al hun netwerken open voor communicatie van de regionale, sectorale en landelijke resultaten. De communicatie naar het bedrijfsleven is daarmee geborgd.

1. Inleiding

Eind februari 2009 werd in de Colo Barometer gesignaleerd dat er in deze recessie een tekort van 150.000 stageplaatsen en leerbanen zou ontstaan. De kenniscentra hebben op basis van deze analyse in maart 2009 in samenspraak met stakeholders een stage- en leerbanen offensief ontwikkeld met twintig maatregelen om dit dreigende tekort het hoofd te kunnen bieden.

Dit stage- en leerbanen offensief is ingebracht en toegelicht in de expertmeetings georganiseerd door SZW, OCW, J&G en WWI onder voorzitterschap van Hans de Boer. Op basis van deze meetings en aanvullend onderzoek is aan het Kabinet het advies *Tegen de stroom in* uitgebracht. Kenniscentra hebben daar op verschillende plaatsen een rol gekregen. Parallel aan dit proces heeft het bovensectorale regioteam van de kenniscentra verbinding gelegd met de mobiliteitscentra van UWV WERKbedrijf. Met UWV WERKbedrijf is begin mei 2009 een convenant afgesloten.

Het Kabinet heeft het stage- en leerbanen offensief van de kenniscentra nagenoeg integraal overgenomen in het Actieplan Jeugdwerkloosheid en daar ook middelen voor beschikbaar gesteld. Het Kabinet heeft de kenniscentra verzocht om vóór 1 augustus 2009 een plan van aanpak (Stage- en Leerbanen offensief) op te stellen. Vooruitlopend hierop maken UWV WERKbedrijf en Colo een gezamenlijk plan van aanpak voor de samenwerking op de werkpleinen en voor de inzet van de kwalificatiestructuur als arbeidsmarkt communicatie instrument.

2. De samenwerkende kenniscentra

De 17 kenniscentra zijn elk verbonden aan een bedrijfstak en worden door de werkgevers- en werknemersorganisaties ingezet voor het leveren van diensten rond kwalitatieve en kwantitatieve personeelsvoorziening (samenwerking beroepsonderwijs, bedrijfstakscholing, kwalificering, EVC/EVP, HRM advies etc.). De kenniscentra werken bovensectoraal samen vanuit hun vereniging Colo. Van daaruit stemmen zij beleid af met de overheid en de scholen van het beroepsonderwijs, werken ze landelijk en regionaal samen met overheidsdiensten en het UWV WERKbedrijf en stemmen zij hun sectorale dienstverlening onderling af. Kenniscentra kunnen daardoor op sectoraal/regionaal niveau opereren.

3. Samenhang met de rol van de kenniscentra

De rol die de kenniscentra vervullen bij het uitvoeren van het actieplan jeugdwerkloosheid vloeit voort uit de rol die hen door de overheid en de sociale partners is opgedragen in de driehoek bedrijfsleven, beroepsonderwijs en arbeidsmarkt.

Die rol is gericht op de afstemming van de drie zijden zodat het beroepsonderwijs is afgestemd op de kwalitatieve en kwantitatieve behoeften van het bedrijfsleven, de openbare diensten en dat de arbeidsmarkt goed functioneert. In drie kerntaken voeren de kenniscentra die rol uit.

3.1 Kwalificatiestructuur

Voor het deel van de arbeidsmarkt en het beroepsonderwijs waarop de kenniscentra hun dienstverlening vooral richten, de middelbare beroepen op de niveaus 1 tot en met 4, hebben de kenniscentra de kwalificatiestructuur voor het middelbaar beroepsonderwijs ingericht. Vanuit ruim 2500 beroepsbeschrijvingen is een kwalificatiestructuur ontwikkeld met bijna 700 diploma's waarvan de kwalificatie-eisen nauwkeurig zijn aangegeven. Die zijn opgeslagen in een database die dient als basis voor het beroepsonderwijs en de examinering daarvan, als standaard voor EVC en EVP en als instrument voor het organiseren van arbeidsmobiliteit. De data worden door de kenniscentra onderhouden en zijn opgeslagen in www.kwalificatiesmbo.nl en in www.evcstandaarden.nl.

3.2 Leerbedrijven

De leerbedrijven die partner zijn van het beroepsonderwijs voor het kwalificeren van jongeren worden door de kenniscentra geprofessionaliseerd, erkend en aan scholen en jongeren beschikbaar gesteld vanuit een gemeenschappelijke database op www.stagemarkt.nl. Ruim 200.000 leerbedrijven bieden daar rond een half miljoen leerplaatsen.

3.3 Arbeidsmarktadvies

Om de afstemming van de behoefte van het bedrijfsleven, de openbare diensten en de deelname aan het beroepsonderwijs op elkaar af te stemmen, stellen de kenniscentra voor elke kwalificatie die zij onderhouden regelmatig een arbeidsmarktadvies op. Die worden door de samenwerkende kenniscentra gebundeld en beschikbaar gesteld op www.kansopwerk.nl. De beschikbaarheid van leerplaatsen en de benutting daarvan wordt door de kenniscentra voortdurend gevolgd. Driemaandelijks doen de kenniscentra melding van de overschotten en tekorten in de *Colo barometer van de stage- en leerbanenmarkt* (zie op: www.colo.nl). Op verzoek maken de samenwerkende kenniscentra ook regionale barometers.

4. De regionale aansluiting

Alle kenniscentra zijn zowel landelijk als regionaal georganiseerd. In totaal zijn er ruim 900 adviseurs beschikbaar voor de dienstverlening aan leerbedrijven, ROC's en VMBO scholen, gemeente en UWV WERKbedrijf. De arbeidsmarkttrappartages kennen een landelijke en een regionale schaal en de beschikbaarheid van leerplaatsen kan worden geraadpleegd op plaatselijk niveau. Voor het organiseren van bovensectorale arbeidsmarktactiviteiten hebben de samenwerkende kenniscentra zes arbeidsmarktcoördinatoren in het land actief en voor alle dertig gemeenten een bovensectoraal coördinator.

Het ervaringscertificaat (EVC) en het ervaringsprofiel (EVP) zijn instrumenten om informele kwalificaties zichtbaar te maken teneinde werkenden formeel te kwalificeren of werkzoekenden naar relevante vacatures te geleiden. Voor de inzet van beide instrumenten heeft de overheid middelen beschikbaar gezet. Zie: www.kenniscentrumevc.nl

5. Het regionale arbeidsmarktonderzoek

De kenniscentra ondersteunen de gemeenten bij het uitvoeren van hun regionale arbeidsmarktonderzoek. De arbeidsmarkt coördinatoren bieden de dertig gemeenten aan om samen met het UWV werkbedrijf en de regionale platforms arbeidsmarkt, een regionale barometer te maken waarin de regionale economische, demografische en arbeidsmarktsituatie is beschreven. Daarbij wordt vanuit Colo samengewerkt met het CBS, het ROA en het CFI voor het in beeld brengen van de regionale situatie van de verschillende doelgroepen die in het actieplan zijn genoemd. Door de demografische gegevens en de jongeren in opleiding per beroepsgroep af te zetten tegen de regionale arbeidsmarktbehoefte zijn zowel acute als middellange termijn knelpunten zichtbaar te maken zodat de juiste richting kan worden gegeven aan het plan van aanpak. Het regionale arbeidsmarktonderzoek brengt in beeld welke sectoren dominante spelers zijn op de regionale arbeidsmarkt, hoe het is gesteld met hun personeelsbehoefte, wat er op de scholen in opleiding is en wat het bestand is aan werkzoekenden. Ook brengen het tekorten en overschotten op de regionale leerplaatsenmarkt in beeld. De kenniscentra bekostigen 50% van dit arbeidsmarktonderzoek uit eigen middelen.

6. Regionale actieplannen op maat

Op basis van de uitkomsten van het regionaal arbeidsmarktonderzoek kunnen de probleemgebieden en de doelgroepen worden bepaald. Uit de analyse zal blijken in welke sectoren van het bedrijfsleven de moeilijkheden en de kansen liggen op de arbeidsmarkt en voor welke doelgroepen maatregelen moeten worden genomen. Het plan van aanpak kan daarom onderscheidend zijn naar doelgroep en naar bedrijfstak. De kenniscentra zullen voor de dertig gemeenten een stage- en leerbanen offensief op maat aanbieden. Ook zullen zij een ondersteuningspakket op maat maken voor wat betreft de inzet vanuit de bedrijfstakken en hun O-en O- fondsen in de actieplannen.

7. De coalities

Uit de regionale arbeidsmarktanalyse zal blijken welke bedrijfstakken een tekort hebben aan beschikbare leerplaatsen en welke bedrijven een overschot. De arbeidsmarktcoördinatoren van de samenwerkende kenniscentra zullen de probleemhoudende bedrijfstakken per regio bij de gemeentelijke plannen betrekken door de adviseurs van de bijbehorende kenniscentra in een actieteam voor die regio samen te brengen met, de gemeente, het UWV WERKbedrijf en de ROC's. Deze coalities kunnen onder aansturing van de gemeente tot actie overgaan.

8. Het netwerk

Om het actieplan jeugdwerkloosheid uit te voeren heeft het kabinet het voortouw gelegd in de regio en wel bij de 30 gemeenten met werkplein-plusvestigingen. Met deze gemeenten zullen convenanten worden afgesloten op basis van regionale plannen van aanpak. De kenniscentra hebben via de arbeidsmarkt coördinatoren contact met alle dertig gemeenten. Via de frontoffice van die contactpersonen zal de dienstverlening worden georganiseerd. Deze contactpersonen hebben voor alle dertig gemeenten een volledig netwerk beschikbaar van de adviseurs van alle kenniscentra als backoffice met kennis van de regionale arbeidsmarkt, de scholingsmarkt, de vacatures in de eigen sector en van de sectorale CAO-afspraken en stimuleringsmaatregelen. Dit netwerk krijgt vanuit de vereniging Colo ondersteuning in de afstemming naar het landelijke niveau, in de voorziening van arbeidsmarktgegevens en in de inzet van de arbeidsmarktinstrumenten. De kenniscentra zullen de gemeenten ondersteunen bij het maken van de regionale plannen van aanpak door middel van regionaal arbeidsmarktonderzoek en regionale coalitievorming met de relevante branches voor het uitvoeren van de acties.

9. Acties voor doelgroepen

Voor de acties in het kader van de bestrijding van de jeugdwerkloosheid is het zinvol twee verschillende doelgroepen te onderscheiden: de jongeren in opleiding en de jongeren op de arbeidsmarkt.

- De jongeren in opleiding worden geconfronteerd met een teruglopende beschikbaarheid van leerplaatsen, al zal de situatie per bedrijfstak en regio verschillen. In totaal voorzien de kenniscentra niettemin zonder extra inspanning een groeiend tekort aan leerplaatsen. Doordat leerlingen gestimuleerd worden langer in opleiding te blijven zal er een beroep worden gedaan op een groter aantal leerplaatsen dan normaal. Het is aan de kenniscentra om de terugloop te stuiten en de extra leerplaatsen beschikbaar te hebben. De kenniscentra zullen per ROC de behoefte en het aanbod monitoren en de knelpunten per bedrijfstak aanpakken.
- De jongere op de arbeidsmarkt die geen werk kunnen vinden melden zich bij het Werkplein van de gemeente en krijgt een Traineebaan aangeboden. De kenniscentra zullen de vacatures voor deze banen ophalen in de bedrijfstakken en bij gerichte vraag de banen werven bij hun bedrijven in de regio. Vier branches hebben landelijke afspraken gemaakt over het beschikbaar stellen van traineebanen en daarbij landelijke quota aangegeven (Bouw, Techniek, Zorg en Politie/veiligheid).

De kenniscentra zullen gezamenlijk met de bedrijfstakken en hun organisaties een landelijke campagne voeren om werkgevers te stimuleren leerplaatsen en traineebanen beschikbaar te stellen. De inspanningen van de kenniscentra voor de plaatsing van zorgjongeren (voortijdig schoolverlaters, arbeidsgehandicapten en andere kwetsbare doelgroepen) zullen gedurende de periode van de werking van het actieplan jeugdwerkloosheid onverminderd doorgaan. De kenniscentra zullen stimuleren dat zij in de regionale actieplannen apart aandacht krijgen en aparte wervingsacties voor leer- en arbeidsplaatsen voor deze groep uitvoeren.

10. Beroepskeuzeadvies

Om jongere en hun ouders inzicht te geven in de regionale arbeidsmarktkansen van de verschillende beroepen vertalen de kenniscentra de regionale arbeidsmarktgegevens naar informatie voor beroepskeuze op de VMBO scholen. Landelijk hebben de kenniscentra daarover afspraken gemaakt met de overheid en de VMBO scholen. De regionale vertaling daarvan in relevante beroepskeuze-informatie voor de regionale VMBO en MBO scholen vormt een onderdeel van het aanbod van de kenniscentra in het plan van aanpak van de gemeente.

11. Stagemarkt.nl

Het landelijke actieplan jeugdwerkloosheid besteedt apart aandacht aan de noodzaak van een matching-offensief. Jongeren zoeken leerplaatsen en banen en werkgevers zoeken nieuwe medewerkers. Om de vragen van werkgevers en de kwaliteiten van jongeren bij elkaar te brengen zetten de kenniscentra drie instrumenten in: de kwalificatiestructuur en de competentiescan voor de ongediplomeerde jongeren en www.stagemarkt.nl voor de jongeren in opleiding. De site stagemarkt is geheel vernieuwd en maakt fijnmazige matching van jongerenprofiel met bedrijfsprofiel mogelijk. Een landelijke campagne gericht op het bekend maken van stagemarkt.nl bij jongeren en andere gebruikers zal bijdragen aan het matching-offensief.

12. Monitoring van de resultaten

Doordat de situatie in het arbeidsmarktonderzoek nauwkeurig in kaart is gebracht kunnen de resultaten van de acties goed worden gevolgd. Zowel per doelgroep als per bedrijfstak kunnen de resultaten op regionaal en op landelijk niveau zichtbaar worden gemaakt. Voor de bedrijfstakken die landelijke afspraken hebben gemaakt voor de traineebanen kunnen de kenniscentra en de werkpleinen de aantallen registreren. Voor het bepalen van het volume aan leerplaatsen kunnen de resultaten door de kenniscentra en de ROC's per opleiding, per bedrijfstak, en per ROC worden vastgesteld. De kenniscentra zullen daarover landelijk rapporteren aan hun eigen bedrijfstakken en collectief elke drie maanden in de Colo barometer.

13. Bekostiging van activiteiten

De bekostiging van de activiteiten van de kenniscentra vindt plaats vanuit vier bronnen.

1. De reguliere bekostiging van de kenniscentra staat garant voor het onderhoud van de kwalificatiestructuur, de erkenning en professionalisering van de leerbedrijven en het uitvoeren van de landelijke arbeidsmarktonderzoeken
2. Voor de extra werving van leerplaatsen en traineebanen gedurende de crisis (de uitvoering van het stage- en leerbanen offensief) beschikken de kenniscentra over extra middelen in het kader van het landelijk actieplan jeugdwerkloosheid.
3. De inspanningen van de kenniscentra in het kader van de uitvoering van CAO- en bedrijfstakregelingen worden bekostigd vanuit bedrijfstakmiddelen.
4. De extra activiteiten van de kenniscentra ten behoeve van de regionale arbeidsmarktanalyses en de regionale acties voor zover die niet vallen onder de bovenvermelde drie bronnen van bekostiging zullen ten laste worden gebracht van het regionale plan van aanpak.

14. Duurzame infrastructuur

De voorgestelde werkwijze met regionale arbeidsmarktanalyses, probleemdefinitie, coalitievorming en plannen van aanpak worden door de kenniscentra niet beschouwd als een éénmalige actie maar zullen een cyclus vormen die met een verantwoorde regelmaat kan worden herhaald. Zowel de permanente afstemming regionale arbeidsmarkt - regionale economie - regionaal beroepsonderwijs als de actiegerichte aanpak van knelpunten vormt voor wat de kenniscentra betreft een duurzame infrastructuur van overheid, bedrijfsleven en scholenveld en een kans om de effectiviteit van regionale dienstverlening te versterken. De gecoördineerde dienstverlening is daarbij een belangrijk aandachtspunt.

Bijlage 1. Overzicht Sectorinitiatieven

Zorg

Sociale partners in de zorg maken met SZW sectorafspraken voor het leveren van 5750 extra plekken voor jeugdigen binnen het actieplan Jeugdwerkloosheid (traineebanen). Dit aanbod maakt deel uit van een groter plan waarin zowel het Stagefonds van het ministerie van VWS (vergroting van het aantal stageplaatsen bij de zorginstellingen) en het Jobhop plan in samenwerking met UWV, OCW en MBO-Raad. Jobhop is gericht op omscholing van anders gekwalificeerden naar de zorgsector. Kenniscentrum Calbris heeft bij alle initiatieven de uitvoerende rol.

Bouw

De bouw heeft het actieplan Anticyclisch opleiden gestart en gefinancierd uit het O- en O-fonds met € 64 miljoen euro. Binnen deze regeling wordt zittend personeel geschoold en de daarmee vrijgemaakte ruimte benut voor leerplaatsen van jongeren. De regeling moet plaats bieden aan 6000 ouderen die geschoold worden en 6000 behouden plaatsen voor jongeren. Kenniscentrum Fundeon voert de regeling uit. De actie heet: Bouw door, leer verder. Ook de bouw maakt een sectorafpraak met het ministerie van SZW in het kader van de uitvoering van het actieplan jeugdwerkloosheid (traineebanen). Over het aantal banen worden nog nadere afspraken gemaakt.

Grootmetaal, kleinmetaal, automobielbranche

De brede sector techniek heeft binnen de campagne *Techniektalent nu* uit de O- en O-fondsen van kleinmetaal, grootmetaal en automobielbranches middelen vrijgemaakt om extra leerplaatsen binnen de techniekbrede sector te realiseren (€ 16 en € 12 miljoen). De sociale partners maken sectorafspraken met het ministerie van SZW in het kader van het actieplan jeugdwerkloosheid. De aantallen zijn nog nader af te spreken (traineebanen) De uitvoering van alle afspraken voor het MBO wordt in handen gegeven van de kenniscentra Kenteq, Innovam en VOC

De automobielbranche heeft daarboven 4.8 miljoen beschikbaar voor werving en behoud van BPV plaatsen in de actie *blijf mobiel* voor leerlingen. Het is een initiatief van de Stichting OOMT (O- en O-fonds) en de BOVAG. Kenniscentrum Innovam voert de regeling uit.

Procesindustrie

De sociale partners stellen 2.3 miljoen voor het versterken van de opleidingsinfrastructuur bij de leerbedrijven, het behoud van leerplaatsen en het organiseren van arbeidsmobiliteit. Kenniscentrum PMLF voert een belangrijk deel van de afspraken uit.

Afbouw en onderhoud

De afbouw en onderhoudsbranche heeft uit haar O- en O-fonds 6 miljoen beschikbaar gesteld voor het behoud van leerplaatsen en stimuleren van de instroom. Vooral het beëindigen van bestaande leerplaatsen moet daarmee worden voorkomen. De uitvoering gebeurt door kenniscentrum Savantis.

Hout- en meubelsector

De houtsector volgt de bouw in de formule anticyclisch opleiden en hebben een crisismeldpunt Hout ingericht bij SH&M, het kenniscentrum van de sector, 20% verlies van leerplaatsen moet worden voorkomen. Er is een pakket aan crisismaatregelen die wordt bekostigd door vier O- en O-fondsen in de branche. Het is voorlopig een open einde regeling.

Carrosserie

De branche heeft uit haar O- en O- fonds 1.4 miljoen vrijgemaakt om het aantal leerbanen te vergroten in de sector. Streefgetal is 550 extra leerbanen in 2009. Uitvoering door het kenniscentrum VOC.

Grafische sector

De grafische sector benut de extra inspanningen in het kader van het actieplan jeugdwerkloosheid om de instroom in de grafische opleidingen (hoge vervangingsvraag) te stimuleren. De sector biedt een vacaturesite (vacaturekracht.nl) en een wervingssite voor jongeren (thecrewislookingforyou.nl) en ondersteunt de werkgevers bij het bieden van leerplaatsen. De uitvoering gebeurt door kenniscentrum GOC. Het is voorlopig een open einde afspraak.

Transport en logistiek

Het O- en O- fonds voor de transport en logistiek belooft elke werkgever die een leerling aanneemt 1100 euro en voor elke leerling die elders zijn leerplaats is kwijtgeraakt nog eens 500 euro en 3 gratis trainingdagen aan. De instroom moet op die manier op peil blijven en 400 bedreigde leerplaatsen moeten op die manier in 2009 behouden blijven. Kenniscentrum VTL voert de regeling uit (€ 3 miljoen).

In verschillende bedrijfstakken zijn nog regelingen in studie of in voorbereiding. In alle gevallen zijn kenniscentra betrokken bij het opstellen van de maatregelen en beoogd uitvoerder van afspraken. (agrarische sector, handel, horeca, dienstverlening)